PADOMES LĒMUMS

(2009. gada 20. janvāris)

par Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības piešķiršanu Latvijai

(2009/290/EK)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 332/2002 (2002. gada 18. februāris), ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm [1], un jo īpaši tās 3. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu un pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju (EKF),

tā kā:

(1) Ar Lēmumu 2009/289/EK [2] Padome nolēma piešķir Latvijai savstarpēju palīdzību.

(2) Sakarā ar ļoti liela ārējā finansējuma nepieciešamību Latvijas kapitāla un finanšu tirgi pēdējā laikā ir saskārušies ar problēmām, kas saistītas ar tirgus attieksmes vispārēju pasliktināšanos un pieaugošajām bažām par Latvijas ekonomikas stāvokli, ņemot vērā lielo nesabalansētību starp ievērojamo ārējo deficītu un ļoti lielo ārējo parādu, valsts finanšu pasliktināšanos un augstus izmaksu līmeņus, kā arī cenu inflāciju. Latvijas banku sektorā ir radušās nopietnas likviditātes un uzticības problēmas. Ārvalstu valūtu rezervju līmenis ir samazinājies, jo centrālā banka ir veikusi intervenci, lai saglabātu valsts valūtas piesaistes kursu.

(3) Ir novērtēts, ka Latvijas kopējās ārējā finansējuma vajadzības līdz 2011. gada pirmajam ceturksnim ir EUR 7,5 miljardi.

(4) Ir pamatoti, izmantojot vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm, kas izveidots ar Regulu (EK) Nr. 332/2002, piešķirt Latvijai Kopienas atbalstu EUR 3,1 miljardu apjomā. Minētā palīdzība būtu jāsniedz līdztekus Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) aizdevumam SDR 1,5 miljardu apjomā (1 200 % no Latvijas SVF kvotas, aptuveni EUR 1,7 miljardi) saskaņā ar Atbalsta vienošanos, kas apstiprināta 2008. gada 23. decembrī. Paredzēts, ka ziemeļvalstis (Zviedrija, Dānija, Somija, Igaunija un Norvēģija) kopā sniegs palīdzību EUR 1,9 miljardu apjomā, Pasaules Banka – EUR 0,4 miljardu apjomā, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka, Čehija un Polija – kopā EUR 0,4 miljardu apjomā, šādi līdz 2011. gada pirmajam ceturksnim nodrošinot kopējo summu EUR 7,5 miljardu apjomā.

(5) Kopienas palīdzība būtu jāpārvalda Komisijai. Konkrēti ekonomikas politikas nosacījumi, par kuriem pēc konsultācijām ar EFK panākta vienošanās ar Latvijas iestādēm, būtu jāiekļauj saprašanās memorandā. Tiem būtu jāietver, *inter alia*, pasākumi, kas paredzēti pašreizējo likviditātes problēmu mazināšanai, ilgtermiņa stabilitātes atjaunošanai, nostiprinot banku sektoru, fiskālās nesabalansētības koriģēšanai un tādas iekšpolitikas pieņemšanai, kas uzlabos konkurētspēju. Pasākumiem būtu jāietver tūlītēja un ilglaicīga fiskālā konsolidācija, visaptveroša banku jautājuma risināšanas stratēģija, uzlabotas regulatīvo iestāžu krīzes vadības spējas, visaptverošas strukturālās reformas, kā arī citi svarīgi pasākumi. Sīkāki finanšu nosacījumi Komisijai būtu jāprecizē aizdevuma līgumā.

(6) Palīdzība būtu jānodrošina, lai mazinātu pašreizējās likviditātes problēmas, un tā būtu jāsniedz ar nosacījumu, ka tiek īstenota politika, lai atjaunotu ilgtermiņa stabilitāti, nostiprinot banku sektoru, koriģējot fiskālo nesabalansētību un īstenojot iekšpolitiku, kas uzlabo konkurētspēju, vienlaikus saglabājot valsts valūtas maiņas kursu šaurā diapazonā ap spēkā esošo centrālo maiņas kursu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Kopiena nodod Latvijas rīcībā vidēja termiņa aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir EUR 3,1 miljardi, ar maksimālo vidējo dzēšanas termiņu septiņi gadi.

2. Kopienas finansiālā palīdzība ir pieejama trīs gadus, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma spēkā stāšanās dienas.

[1] OV L 53, 23.2.2002., 1. lpp.
[2] Sk. šā *Oficiālā Vēstneša* 37. lpp.

2. pants

1. Palīdzību pārvalda Komisija atbilstoši Latvijas saistībām un Padomes ieteikumiem. Šos nosacījumus paredz saprašanās memorandā. Sīkākus finanšu nosacījumus aizdevuma līgumā precizē Komisija.

2. Sadarbībā ar EFK Komisija regulāri pārbauda, vai tiek ievēroti ekonomikas politikas nosacījumi, saskaņā ar kuriem šī palīdzība piešķirta. Komisija EFK informē par iespējamu aizņēmuma pārfinansēšanu vai finanšu nosacījumu restrukturēšanu.

3. Latvija ir gatava pieņemt un īstenot papildu konsolidācijas pasākumus ekonomikas stabilizēšanai gadījumā, ja šādi pasākumi ir vajadzīgi palīdzības programmas laikā. Latvijas iestādes pirms jebkādu papildu pasākumu pieņemšanas apspriežas ar Komisiju.

3. pants

1. Kopienas finansiālo palīdzību Komisija nodod Latvijas rīcībā ne vairāk kā sešās daļās, kuru apjoms tiks noteikts saprašanās memorandā.

2. Pirmo daļu piešķir, stājoties spēkā aizdevuma līgumam un saprašanās memorandam.

3. Ja aizdevuma finansēšanas nolūkā nepieciešams, ir atļauta piesardzīga procentu mijmaiņas darījumu izmantošana ar visaugstākās kredītkvalitātes partneriem.

4. Lēmumu par turpmāko daļu piešķiršanu Komisija pieņem pēc atzinuma saņemšanas no EFK.

5. Pārējo daļu izmaksa notiek, ja apmierinoši tiek īstenota jaunā ekonomikas programma (Latvijas valdības ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programma), kas iekļauta konverģences programmā, un jo īpaši ekonomikas politikas nosacījumi, kas paredzēti saprašanās memorandā. Tie, *inter alia*, ir šādi:

a) pieņemt precīzi noteiktu vidēja termiņa fiskālo programmu, kas paredzēta, lai līdz 2011. gadam samazinātu kopējo valsts deficītu līdz ne vairāk kā Līgumā paredzētajam atsauces līmenim 3 % no IKP;

b) 2009. gada budžeta izpilde, kurš grozīts ar 2008. gada 12. decembra budžeta grozījumiem (sīkāk iesniedzams līdz 2009. gada marta beigām) un kura mērķis ir kopējā valsts budžeta naudas plūsmas deficīts, kas nepārsniedz 5 % no IKP vai 5,3 % atbilstīgi ESA 95 noteikumiem;

c) valsts sektora vidējā atalgojuma samazināšana 2009. gadā par vismaz 15 % nominālajā izteiksmē salīdzinājumā ar sākotnējo 2008. gada 14. novembra budžetu, kā arī turpmāks samazinājums par 2 % 2010.–2011. gadā;

d) turpināt 2008. gadā sāktos pasākumus, lai samazinātu centrālās valdības darbinieku skaitu, līdz 2008. gada beigām nodrošinot vismaz 5 % samazinājumu un līdz 2009. gada 30. jūnijam – kopējo samazinājumu 10 % apjomā;

e) budžeta procedūru satura un īstenošanas stiprināšana, pieņemot fiskālo sistēmu un budžeta reformu ar attiecīgiem grozījumiem pašreizējā Likumā par budžetu un finanšu vadību;

f) skaidras un pārskatāmas atalgojuma sistēmas ieviešana valsts pārvaldes darbiniekiem un vienotas cilvēkresursu plānošanas un pārvaldības sistēmas izveidošana valsts pārvaldes iestādēm;

g) mehānismi, lai nodrošinātu banku sektora plašāku stabilitāti vidējā termiņā un ilgtermiņā, tostarp plaši uzraudzības, piesardzības un monetārās politikas pasākumi. Tiem būtu jāierobežo kredīta palielināšanās līdz ilgtspējīgiem līmeņiem un jāmazina nenodrošināta ārvalstu finansējuma izmantošana lielā apjomā. Banku sistēmā veic mērķtiecīgu izpēti, lai nodrošinātu, ka visas bankas ir maksātspējīgas un ka to kapitāls ir pietiekams;

h) piemēroti pasākumi attiecībā uz privātā sektora parādu restrukturizāciju. Tiek nostiprināts pienācīgs juridiskais pamats esošu parādu termiņu un valūtu restrukturizācijai. Par prioritāti nosaka arī maksātnespējas procedūras un rehabilitācijas plānu ātru īstenošanu;

i) nodrošināt, ka atlikušie *Parex bankas* mazākuma akcionāri negūst labumu no bankas jautājuma atrisināšanas, un veikt pasākumus finansiālās stabilitātes uzlabošanai, pilnībā nacionalizējot *Parex banku*;

j) strukturālās reformas pasākumi, kuri tiek atbalstīti Lisabonas Stratēģijas kontekstā un īstenoti Latvijas valsts reformu programmā, tostarp aktīva darba tirgus un mūžizglītības politika, privātā sektora plašāka iesaistīšana pētniecības, attīstības un inovāciju darbībās, eksporta veicināšanas pasākumi un administratīvu slogu likvidēšana uzņēmumiem;

k) ES finansētu projektu īstenošana plānotajā apjomā, lai palīdzētu uzlabot tirgojamo preču sektora ieguldījumu ekonomikas izaugsmē;

l) pasākumi, lai uzlabotu finansējuma pieejamību tādiem uzņēmumiem un uzņēmējiem, kuru pieteikumi struktūrfondiem ir apstiprināti vai kuri, iespējams, plāno pieteikties struktūrfondu līdzekļu saņemšanai.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Latvijas Republikai.

5. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2009. gada 20. janvārī

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
M. KALOUSEK